

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1201/2565

ธนาคาร ก. โจทก์ บริษัท ศ. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 329, ป.พ.พ. มาตรา 656, ป.วิ.พ. มาตรา 145, ป.วิ.พ. มาตรา 147, ป.วิ.พ. มาตรา 138

ย่อ / หลักกฎหมาย

สัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างโจทก์และจำเลยทั้งสิบข้อ 8 ตกลงกันว่า หากจำเลยทั้งสิบ ผิดนัดชำระหนี้ยอมโอนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามเอกสารแนบท้ายส่วนที่เหลือทั้งหมดแก่โจทก์ เพื่อเป็นการชำระหนี้ โดยตีมูลค่าเท่ากับมูลค่าคงเหลือจากการปลอดจำนอง คล้ายกับเป็นการโอน ทรัพย์สินนี้ใช้หนี้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 656 วรรคสองและวรรคสาม แต่ผลจากการทำสัญญา ประนีประนอมยอมความทำให้จำเลยทั้งสิบพ้นจากการถูกบังคับคดีโดยได้รับการขยายระยะเวลา ชำระหนี้เงินกู้และหนี้อุปกรณ์ต่าง ๆ ออกไปเป็นระยะเวลา 3 ปีกว่า ทำให้โจทก์ไม่สามารถ บังคับเอาทรัพย์สินของจำเลยทั้งสิบในช่วงเวลาดังกล่าว นอกจากนั้นจำเลยที่ 1 ยังสามารถ ประกอบธุรกิจจัดสรรที่ดินต่อไปรวมถึงการโอนขายที่ดินในโครงการแก่ผู้ซื้อโดยปลอดจำนอง เป็นรายแปลงและมีโอกาสหาเงินผ่อนชำระหนี้แก่โจทก์ ส่วนโจทก์แม้จะได้รับดอกเบี้ยแต่ต้อง แบกรับความเสี่ยงหากท้ายที่สุดจำเลยทั้งสิบไม่สามารถชำระหนี้ได้ จึงเป็นธรรมดาที่โจทก์ต้องหา วิธีลดความเสี่ยงโดยตกลงว่าเมื่อครบกำหนดเวลาแล้ว หากจำเลยทั้งสิบไม่อาจชำระหนี้ก็ต้องโอน ทรัพย์สินจำนองส่วนที่เหลือจากการขายทั้งหมดแก่โจทก์ หากบังคับจำนองรายแปลงอาจจะยุ่งยาก และขายไม่ได้ สัญญาประนีประนอมยอมระหว่างโจทก์กับจำเลยทั้งสิบมิใช่การทำสัญญาที่ใช้หนี้ที่ จำเลยเพียงเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินไปชำระหนี้แก่โจทก์ หากแต่เป็นการประนีประนอมยอมความ โดยแต่ละฝ่ายต่างยอมสละสิทธิบางอย่างของตนเพื่อแลกกับประโยชน์ที่จะได้มา ซึ่งทั้งสองฝ่าย ต่างพิจารณาแล้วเห็นว่าคุ้มค่าและเป็นธรรม ไม่มีฝ่ายใดได้เปรียบหรือเสียเปรียบแก่กัน ดังนั้น แม้ว่าในปัจจุบันราคาท้องตลาดทรัพย์สินที่ต้องโอนชำระหนี้แก่โจทก์เพิ่มสูงขึ้นกว่าราคาตลาดที่ตกลง กันไว้ก็ตาม ฝ่ายจำเลยจะกลับมาอ้างว่าต้องตีราคาใหม่ตามราคาท้องตลาดปัจจุบันเพื่อให้ตนเอง ได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นจากที่ทำสัญญาไย่ยอมเป็นการเอาเปรียบและไม่เป็นธรรมแก่โจทก์ ทั้งไม่ ปรากฏว่าโจทก์ไม่สุจริตในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความหรือการใช้สิทธิบังคับชำระหนี้ แต่ประการใด กรณีจึงไม่อยู่ในบังคับ ป.พ.พ. มาตรา 656 วรรคสองและวรรคสาม อีกทั้ง การทำสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นการระงับข้อพิพาทตาม ป.วิ.พ. มาตรา 138 ซึ่งกระทำ ต่อหน้าศาลและคู่ความได้ตรวจสอบแล้วไม่มีฝ่ายใดคัดค้านว่าสัญญาประนีประนอมยอมความหรือ สัญญาข้อหนึ่งข้อใดฝ่าฝืนต่อกฎหมายจนกระทั่งศาลมีคำพิพากษายอม หลังจากนั้นไม่ปรากฏ ว่าจำเลยทั้งสิบอุทธรณ์ว่าถูกอีกฝ่ายฉ้อฉลหลอกลวงหรือคำพิพากษาขัดต่อกฎหมายดังที่ยกขึ้นเป็น เหตุขอให้เพิกถอนการบังคับแต่ประการใด คำพิพากษาดังกล่าวย่อมถึงที่สุดและผูกพันคู่ความตาม ป.วิ.พ. มาตรา 145 วรรคหนึ่ง และมาตรา 147 หมายบังคับคดีระบุชัดเจนว่าให้จำเลยทั้งสิบ ปฏิบัติตามคำพิพากษาและสัญญาประนีประนอมยอมความที่แนบรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนหนี้ ที่จำเลยทั้งสิบต้องรับผิดชอบ แม้ระหว่างปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความจำเลยทั้งสิบ ชำระเงินบางส่วน ซึ่งต้องนำไปหักดอกเบี้ยก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา 329 ก่อน เหลือเท่าใดจึงจะ เป็นจำนวนหนี้ที่โจทก์สามารถบังคับคดียึดทรัพย์สินจำเลยทั้งสิบได้ การคำนวณดังกล่าวเป็น

ขั้นตอนของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะดำเนินการต่อไป และเมื่อทราบจำนวนหนี้สุทธิก็สามารถยึดอายัดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสิบโดยไม่ต้องรอให้จดทะเบียนรับโอนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนที่เหลือเสร็จสิ้นก่อนเพราะตามคำพิพากษารวมถึงสัญญาประนีประนอมยอมความมิได้กำหนดเงื่อนไขว่าโจทก์จะต้องจดทะเบียนรับโอนทรัพย์สินส่วนที่เหลือเสร็จสิ้นก่อนจึงจะบังคับเอากับทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสิบได้ การยื่นหมายบังคับคดีของโจทก์ไม่ได้ข้ามขั้นตอนกฎหมาย การออกหมายบังคับคดีชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่มีใจความว่า จำเลยทั้งสิบตกลงชำระหนี้กู้ยืมเงินต้น 109,853,672.17 บาท และดอกเบี้ย 4,264,567.66 บาท พร้อมดอกเบี้ยของเงินต้นดังกล่าวตั้งแต่วันถัดจากวันที่ 31 พฤษภาคม 2555 ในอัตราร้อยละ MLR (KK) – 1.5 ต่อปี ซึ่งขณะทำสัญญาประนีประนอมยอมความเท่ากับอัตราร้อยละ 6.125 ต่อปี เป็นต้นไปจนกว่าชำระหนี้เสร็จแก่โจทก์ โดยกำหนดชำระเงินต้น 30,720,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยนับถัดจากวันที่ 31 พฤษภาคม 2555 ภายในวันที่ 14 ธันวาคม 2555 และมีเงื่อนไขจะชำระหนี้โดยปลอดจำนองด้วยการขายที่ดินเปล่าหน้าโครงการศิลปการพาร์ค 2 โฉนดเลขที่ 808, 142812 ถึง 142818 ของจำเลยที่ 8 ในราคา 16,136,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย การขายที่ดินเปล่าหน้าโครงการศิลปการพาร์ค 3 โฉนดเลขที่ 148047, 148048 และ 149034 ของจำเลยที่ 5 ที่ 7 และที่ 8 ในราคา 4,168,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย และการขายที่ดินเปล่าหน้าโครงการศิลปการพาร์ค 5 โฉนดเลขที่ 151922 ถึง 151926 ของจำเลยที่ 5 ที่ 7 และที่ 8 ในราคา 10,416,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย หากจำเลยทั้งสิบไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามเงื่อนไขดังกล่าว ให้จำเลยทั้งสิบโอนที่ดินและหรือสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่ 5 ที่ 7 และที่ 8 เพื่อชำระหนี้แก่โจทก์ ภายในวันที่ 21 ธันวาคม 2555 และจะส่งมอบทรัพย์สินและเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดภายในวันที่ 28 ธันวาคม 2555 กำหนดชำระเงินต้น 79,133,672.17 บาท พร้อมดอกเบี้ยตั้งแต่วันถัดจากวันที่ 31 พฤษภาคม 2555 และให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 30 เมษายน 2558 และมีเงื่อนไขจะชำระหนี้โดยปลอดจำนองด้วยการขายที่ดินและหรือสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่ 1 ในโครงการศิลปการพาร์ค 3 เป็นรายแปลง และการขายที่ดินและหรือสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่ 9 ในโครงการศิลปการพาร์ค 5 เป็นโซนตามลำดับ ตามกำหนดเวลาและจำนวนหนี้ที่ปลอดจำนองรวม 6 งวด จำเลยทั้งสิบตกลงชำระดอกเบี้ยคงค้าง 4,264,567.66 บาท ภายในวันที่ 14 ธันวาคม 2555 และจำเลยทั้งสิบตกลงชำระค่าธรรมเนียมค่าประกันการบำรุงรักษาสาธารณูปโภค 73,141.80 บาท ภายในวันที่ 28 ธันวาคม 2555 รวมทั้งเวนคืนหนังสือค่าประกันเลขที่ต่าง ๆ ตามกำหนดเวลา มิฉะนั้นยอมรับผิดชอบใช้เงินตามหนังสือค่าประกันพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 21 ต่อปี หากจำเลยทั้งสิบผิดนัดชำระหนี้เงินต้นพร้อมดอกเบี้ยสองงวดติดต่อกัน ผิดนัดชำระดอกเบี้ยคงค้าง หรือผิดนัดชำระหนี้อันสืบเนื่องจากหนังสือค่าประกัน ให้ถือว่าผิดนัดทั้งหมดยอมให้โจทก์บังคับคดีได้เต็มทันที และจำเลยทั้งสิบตกลงโอนที่ดินและหรือสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่ 1 ที่ 5 ที่ 7 ที่ 8 และที่ 9 ส่วนที่เหลือทั้งหมดชำระหนี้แก่โจทก์ซึ่งมูลค่ารับโอนรวมเท่ากับมูลค่าคงเหลือจากการปลอดจำนอง หากจำเลยทั้งสิบไม่ปฏิบัติตามให้ถือว่าคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา จำเลยทั้งสิบยินยอมรับผิดชอบในหนี้ส่วนที่ขาดและให้โจทก์ยึดอายัดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสิบออกขายทอดตลาดนำเงินชำระหนี้แก่โจทก์จนครบถ้วน ต่อมาโจทก์ยื่นคำขอลงวันที่ 10 กันยายน 2558 ให้มีการบังคับคดีตามคำพิพากษา โดยอ้างว่าจำเลยทั้งสิบ

ชำระหนี้หลายครั้งเป็นเงินเพียง 35,561,870.50 บาท และชำระครั้งสุดท้ายในวันที่ 29 ธันวาคม 2557 ซึ่งไม่ถูกต้องตามสัญญาประนีประนอมยอมความ หลังจากศาลชั้นต้นออกหมายบังคับคดี และตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2560 โจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างโฉนดเลขที่ 810 ของจำเลยที่ 2 และที่ 3 และโฉนดเลขที่ 87026 ของจำเลยที่ 2 จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องขอให้เพิกถอนหมายบังคับคดีและการยึดทรัพย์ โจทก์ยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้เพิกถอนการยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างโฉนดเลขที่ 810 ตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี และโฉนดเลขที่ 87026 โดยให้โจทก์รับผิดชอบชำระค่าธรรมเนียมกรณียึดแล้วไม่มีการขาย (ที่ถูก ค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ยึดทรัพย์แล้วไม่มีการขายหรือจำหน่าย) กับให้โจทก์ใช้ค่าธรรมเนียมแทนจำเลยทั้งสิบ (ที่ถูก แทนจำเลยที่ 1 ถึง ที่ 3) โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท โจทก์และจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษาแก้เป็นว่า ให้เพิกถอนหมายบังคับคดีในส่วนที่ให้ที่ดินและหรือสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่ 1 ที่ 5 ที่ 7 ที่ 8 และที่ 9 ส่วนที่เหลือทั้งหมดมีมูลค่ารับโอนรวมเท่ากับมูลค่าคงเหลือจากการปลดจำนอง ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ให้โจทก์เสียค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ยึดทรัพย์แล้วไม่มีการขายหรือจำหน่าย ให้คืนค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์และค่าส่งหมายชั้นอุทธรณ์ รวม 1,330 บาท แก่จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ค่าธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 นอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติตามที่คู่ความทั้งสองฝ่ายไม่ฎีกาว่า หนี้ที่โจทก์ฟ้องให้จำเลยทั้งสิบรับผิดชอบเกิดจากการที่จำเลยที่ 1 กู้เงินโจทก์ตามสัญญาสนับสนุนทางการเงิน ต่อมาโจทก์กับจำเลยทั้งสิบทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันและศาลมีคำพิพากษามาตามยอมเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2555 หลังจากนั้นจำเลยทั้งสิบผิดนัดชำระหนี้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ วันที่ 10 กันยายน 2558 โจทก์ขอออกหมายบังคับคดี วันที่ 14 ธันวาคม 2560 โจทก์ขอให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนโอนที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ส่วนที่เหลือเป็นการชำระหนี้แก่โจทก์ วันที่ 22 ธันวาคม 2560 โจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างโฉนดเลขที่ 810 ของจำเลยที่ 2 และที่ 3 และโฉนดเลขที่ 87026 ของจำเลยที่ 2 เพื่อนำออกขายทอดตลาด คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกตามที่โจทก์และจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า กรณีมีเหตุให้เพิกถอนการบังคับคดีหรือไม่ เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 656 วรรคสอง และวรรคสาม บัญญัติว่า "ถ้าทำสัญญากู้ยืมเงินกัน และผู้ให้กู้ยืมยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นการชำระหนี้แทนเงินที่กู้ยืมไว้ หนี้อันระงับไปเพราะการชำระเช่นนั้น ท่านให้คิดเป็นจำนวนเท่ากับราคาท้องตลาดแห่งสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้นในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ ความตกลงกันอย่างไร ๆ ชัดกับข้อความดังกล่าวมานี้ ท่านว่าเป็นโมฆะ" ซึ่งหมายความว่า กรณีกู้ยืมเงินกัน หากผู้กู้ยืมนำสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นมาใช้หนี้แก่ผู้ให้กู้ยืมมีลักษณะเป็นการคืนเงินที่กู้ไป กฎหมายให้ตราค่าของสิ่งนั้นเป็นเงินเท่ากับราคาท้องตลาดในขณะส่งมอบและถือเสมือนว่าผู้กู้ได้ชำระหนี้เป็นเงินตามวัตถุแห่งหนี้เดิม ทั้งนี้ เพื่อมิให้ผู้กู้ต้องเสียเปรียบจากการถูกกดราคาหรือไม่ได้รับสิ่งตอบแทนคุ้มกับราคาส่งของหรือทรัพย์สินที่ต้องเสียไปเพราะขาดอำนาจต่อรองกับผู้ให้กู้ คดีนี้ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่า หนี้สินและการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างโจทก์กับจำเลยทั้งสิบเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกู้ยืมเงินและในข้อ 8 ของสัญญา

ประนีประนอมยอมความ ทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่าหากจำเลยทั้งสิบผิดนัดชำระหนี้ยอมโอนที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ส่วนที่เหลือทั้งหมดแก่โจทก์เพื่อเป็นการชำระหนี้โดยตีมูลค่าเท่ากับมูลค่าคงเหลือจากการปลดจำนอง คล้ายกับเป็นการโอนทรัพย์สินโดยใช้หนี้ซึ่งที่ระบุไว้ใน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 656 วรรคสองและวรรคสาม โดยมีการกำหนดราคาทรัพย์สินที่จะโอนไว้ล่วงหน้าเท่ากับราคาปลดจำนอง และเมื่อคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินที่จะโอนตามราคาดังกล่าวแล้วเป็นเงิน 62,965,895.29 บาท ซึ่งจำเลยทั้งสิบกล่าวอ้างว่ามูลค่ารับโอนดังกล่าวต่ำกว่าราคาท้องตลาดและราคาประเมินของเจ้าพนักงานที่ดินมาก และนำสืบว่าราคาประเมินของเจ้าพนักงานที่ดินในขณะที่ยื่นฟ้องโจทก์ขอรับโอนเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2560 มีมูลค่า 276,388,700 บาท และหากตีตามราคาตลาดจะมีมูลค่าถึง 413,863,500 บาท กรณีจึงมีประเด็นว่าข้อความที่ตกลงกันนั้นเป็นการฝ่าฝืนหรือขัดต่อบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้นหรือไม่ เมื่อพิจารณาสัญญาประนีประนอมยอมความซึ่งโจทก์กับจำเลยทั้งสิบทำขึ้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2555 จะเห็นว่าข้อตกลงที่ให้โอนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่อชำระหนี้แก่โจทก์ตามข้อ 8 เป็นเพียงส่วนหนึ่งของสัญญาซึ่งมีทั้งหมดสิบข้อ โดยก่อนหน้าทำสัญญาจำเลยทั้งสิบเป็นหนี้โจทก์ตามสัญญากู้ยืมเงินกว่า 100 ล้านบาทและตกเป็นผู้ผิดนัด ซึ่งโจทก์มีสิทธิฟ้องและบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินจำนองและทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสิบได้อยู่แล้ว แต่ผลจากการทำสัญญาประนีประนอมยอมความทำให้จำเลยทั้งสิบพ้นจากการถูกบังคับคดีโดยได้รับการขยายเวลาชำระหนี้เงินกู้และหนี้อุปกรณ์ต่าง ๆ ออกไปจากปี 2555 ถึงปี 2558 เป็นระยะเวลากว่า 3 ปี ทำให้โจทก์ไม่สามารถบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินของจำเลยทั้งสิบในช่วงเวลาดังกล่าว นอกจากนั้นจำเลยที่ 1 ยังได้ประโยชน์จากการที่สามารถประกอบธุรกิจจัดสรรที่ดินต่อไปซึ่งรวมถึงการโอนขายที่ดินในโครงการให้แก่ผู้จองซื้อที่ดินโดยปลดจำนองเป็นรายแปลงตามราคาปลดจำนองที่ตกลงกัน และมีโอกาสที่จะหาเงินผ่อนชำระหนี้แก่โจทก์เป็นเวลานานกว่า 3 ปี เพื่อปลดหนี้ที่มีอยู่ได้ ส่วนโจทก์แม้จะได้ประโยชน์จากดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวแต่ก็ต้องแบกรับความเสี่ยงหากท้ายที่สุดจำเลยทั้งสิบไม่สามารถชำระหนี้ จึงเป็นธรรมดาที่โจทก์ต้องหาวิธีลดความเสี่ยงของตนเองโดยทำข้อตกลงว่าเมื่อครบกำหนดเวลาแล้วหากจำเลยทั้งสิบไม่อาจชำระหนี้ก็ต้องโอนทรัพย์สินจำนองส่วนที่เหลือจากการขายทั้งหมดแก่โจทก์เพื่อจะเอาออกจำหน่ายนำเงินมาชำระหนี้ ทั้งนี้เป็นเพราะการขายที่ดินจำนวนมากในโครงการจัดสรรที่ไม่ประสบความสำเร็จ หากบังคับจำนองขายเป็นรายแปลงอาจจะยุ่งยากและขายไม่ได้เนื่องจากโจทก์ไม่ใช่ผู้ประกอบการกิจการบ้านจัดสรร จึงจำเป็นต้องให้โอนทรัพย์สินที่เหลือจากการขายทั้งหมดแก่โจทก์เพื่อจะนำออกขายทั้งโครงการแก่ผู้ลงทุนรายใหม่ซึ่งน่าจะมีโอกาสได้รับเงินคืนมากกว่า ส่วนเรื่องของราคาหรือมูลค่ารับโอนที่คู่สัญญาไม่ได้กำหนดให้ใช้ราคาท้องตลาด แต่ตีราคาเท่ากับราคาปลดจำนอง จำเลยทั้งสิบอ้างและนำสืบว่าราคาปลดจำนองที่กำหนดนั้นเป็นจำนวนเพียงร้อยละ 60 ของราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ของเจ้าพนักงานที่ดินถึงกระนั้นก็ตาม ราคาประเมินของเจ้าพนักงานที่ดินก็ไม่ใช่ว่าราคาท้องตลาด ส่วนราคาท้องตลาดที่จำเลยอ้างว่ามีมูลค่าถึง 413,863,500 บาท นางสาวพันธ์ทิพย์ พยานจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจจำเลยทั้งสามดังกล่าวกลับเบิกความรับว่าเป็นราคาที่ฝ่ายจำเลยประเมินขึ้นเอง จึงไม่มีความน่าเชื่อถือ และตามปกติราคาท้องตลาดควรจะเป็นราคาที่ขายได้จริง หากราคาปลดจำนองที่กำหนดไว้ต่ำกว่าราคาท้องตลาดมากดังที่จำเลยทั้งสิบกล่าวอ้าง ในช่วงเวลาของการปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นเวลา 3 ปี จำเลยก็น่าจะขายที่ดินและปลดหนี้ไปได้มาก แต่กลับ

ปรากฏว่าจำเลยขายที่ดินไปได้เพียง 17 แปลงไม่ถึงร้อยละห้าของที่ดินในโครงการ ข้ออ้างของจำเลยทั้งสิบจึงฟังไม่ขึ้น การทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างโจทก์กับจำเลยทั้งสิบจึงมิใช่การทำสัญญาที่ใช้หนี้ที่จำเลยเพียงเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินไปชำระหนี้แก่โจทก์ หากแต่เป็นการประนีประนอมยอมความโดยแต่ละฝ่ายต่างยอมสละสิทธิบางอย่างของตนเพื่อแลกกับประโยชน์ที่จะได้มา ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างพิจารณาแล้วเห็นว่าคุ้มค่าและเป็นธรรม ไม่มีฝ่ายใดได้เปรียบหรือเสียเปรียบแก่กัน ดังนั้น ถึงแม้ว่าในปัจจุบันราคาท้องตลาดทรัพย์สินที่ต้องโอนชำระหนี้แก่โจทก์เพิ่มสูงขึ้นกว่าราคาที่ตกลงกันไว้ก็ตาม ฝ่ายจำเลยจะกลับมาอ้างว่าต้องตีราคาใหม่ตามราคาท้องตลาดปัจจุบันเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์เพิ่มขึ้นจากที่ทำสัญญาไว้อย่อมเป็นการเอาเปรียบและไม่เป็นธรรมแก่โจทก์ และในทางกลับกันถ้าราคาท้องตลาดในปัจจุบันลดต่ำลงกว่าราคาที่กำหนดไว้ ฝ่ายโจทก์จะร้องขอให้ตีราคาใหม่ตามราคาท้องตลาดปัจจุบันเพื่อจะบังคับให้จำเลยชำระหนี้มากกว่าที่ตกลงไว้ในสัญญาไม่ได้เช่นกัน ทั้งข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าโจทก์มีพฤติการณ์ที่ไม่สุจริตในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความหรือการใช้สิทธิบังคับชำระหนี้แต่ประการใด กรณีระหว่างโจทก์กับจำเลยทั้งสิบจึงไม่อยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 656 วรรคสองและวรรคสาม อีกทั้งการทำสัญญาดังกล่าวเป็นการประนีประนอมยอมความเพื่อระงับข้อพิพาทภายใต้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 138 ซึ่งกระทำต่อหน้าศาลและคู่ความได้ตรวจสอบแล้วไม่มีฝ่ายใดคัดค้านว่าสัญญาประนีประนอมยอมความหรือข้อตกลงข้อหนึ่งข้อใดฝ่าฝืนต่อกฎหมายจนกระทั่งศาลมีคำพิพากษาตามยอม หลังจากนั้นไม่ปรากฏว่าจำเลยทั้งสิบได้ยื่นอุทธรณ์ว่าถูกอีกฝ่ายฉ้อฉลหลอกลวงหรือคำพิพากษาชดต่อกฎหมายดังที่ยกขึ้นเป็นเหตุขอให้เพิกถอนการบังคับแต่ประการใด คำพิพากษาดังกล่าวย่อมถึงที่สุดและผูกพันคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145 วรรคหนึ่ง และมาตรา 147 ส่วนประเด็นว่าการออกหมายบังคับคดีและการยึดทรัพย์ของจำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้และชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า โจทก์ยื่นคำขอหมายบังคับคดีเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2558 ก่อนวันที่ 5 กันยายน 2560 ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2560 ใช้บังคับ และมาตรา 21 ของกฎหมายที่แก้ไขใหม่บัญญัติว่า "พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบถึงกระบวนการพิจารณาของศาลและกระบวนการวิธีการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ได้กระทำไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ" การออกหมายบังคับคดีจึงอยู่ในบังคับของกฎหมายเดิมซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 275 (เดิม) กำหนดว่า การขอให้บังคับคดี เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเพียงแต่ยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยระบุถึงคำพิพากษาซึ่งจะขอให้มีการบังคับคดี จำนวนหนี้ที่ยังมิได้ชำระและวิธีการบังคับคดี และมาตรา 21 (3) กำหนดว่าในการยื่นขอฝ่ายเดียวเพื่อให้ออกหมายบังคับคดี ไม่จำต้องฟังคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง ข้อเท็จจริงปรากฏว่าตามคำขอออกหมายบังคับคดีลงวันที่ 10 กันยายน 2558 ของโจทก์ได้ระบุรายละเอียดของคำพิพากษาซึ่งศาลออกคำบังคับแล้ว จำนวนหนี้ที่จำเลยทั้งสิบต้องรับผิดชอบ จำนวนเงินที่โจทก์ได้รับชำระ และจำนวนหนี้ที่คงค้างชำระ และขอให้ออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดอายัดทรัพย์สินของจำเลยทั้งสิบออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์ คำขอของโจทก์จึงมีข้อความครบถ้วนและเมื่อเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ทำเป็นคำขอฝ่ายเดียว ศาลจึงมีอำนาจออกหมายบังคับคดีโดยไม่จำเป็นต้องแจ้งให้จำเลยทั้งสิบตรวจสอบยอดหนี้ก่อนตามที่จำเลยทั้งสิบกล่าวอ้าง ส่วนข้อที่จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ฎีกาว่า ยอดหนี้ที่ระบุในคำขอออกหมายบังคับคดีไม่ตรงกับเอกสารยืนยันภาระหนี้ของโจทก์นั้น เห็นว่า หากยอดหนี้ค้างชำระในคำขอ

หมายบังคับคดีของโจทก์ไม่ถูกต้อง จำเลยทั้งสิบสามารถโต้แย้งและนำเสนอพยานหลักฐานหักล้างในชั้นบังคับคดีต่อไปได้ หรือข้อที่จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 อ้างว่าโจทก์ยังมิได้จดทะเบียนรับโอนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและต้องนำมูลค่ารับโอนไปหักออกจากจำนวนหนี้ที่ค้างชำระก่อน ปรากฏว่าตามหมายบังคับคดีที่ออกเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2558 ได้ระบุชัดเจนว่าให้ปฏิบัติตามคำพิพากษาและสัญญาประนีประนอมยอมความที่แนบไปซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนหนี้ที่จำเลยทั้งสิบจะต้องรับผิดชอบในข้อ 8 ว่า เมื่อจำเลยทั้งสิบผิดนัดชำระหนี้ยินยอมให้โจทก์บังคับคดีได้เต็มตามข้อ 1 ซึ่งต้นเงินและดอกเบี้ยที่ต้องรับผิดชอบตรงกับค่าขอท้ายฟ้องเท่ากับว่าให้จำเลยทั้งสิบกลับไปรับผิดชอบตัวเองซึ่งมีต้นเงิน 109,892,340.23 บาท และดอกเบี้ยอีกร้อยละ 21 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ แต่ในระหว่างปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความจำเลยทั้งสิบได้ชำระเงินแก่โจทก์ไปบางส่วนจำนวน 35,651,870.50 บาท ในการบังคับจึงต้องนำเงินจำนวนดังกล่าว และมูลค่ารับโอนทรัพย์สินส่วนที่เหลือจำนวน 62,965,895.29 บาท ไปหักออกจากหนี้ดอกเบี้ยและเงินต้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 329 ก่อนเหลือเท่าใดจึงจะเป็นจำนวนหนี้ที่โจทก์สามารถบังคับคดียึดอายัดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสิบต่อไปได้ การคำนวณหาจำนวนหนี้สุทธิที่ค้างชำระและการยึดอายัดดังกล่าวมาเป็นขั้นตอนของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะดำเนินการต่อไปหลังจากได้รับหมายบังคับคดีของศาล และเมื่อทราบจำนวนหนี้สุทธิที่เหลือก็สามารถยึดอายัดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสิบโดยไม่จำเป็นต้องรอให้จดทะเบียนรับโอนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนที่เหลือเสร็จสิ้นก่อนเพราะตามคำพิพากษารวมถึงสัญญาประนีประนอมยอมความมิได้กำหนดเงื่อนไขว่าโจทก์จะต้องจดทะเบียนรับโอนทรัพย์สินส่วนที่เหลือเสร็จสิ้นก่อนจึงจะบังคับคดีเอาที่ทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสิบได้ การยื่นคำขอหมายบังคับคดีของโจทก์ไม่ได้ข้ามขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติแต่ประการใด การออกหมายบังคับคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าหนี้ที่จำเลยทั้งสิบต้องรับผิดชอบตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ข้อ 1 และข้อ 8 มีจำนวนมากกว่าหนึ่งร้อยล้านบาทในขณะที่จำนวนเงินที่จำเลยทั้งสิบผ่อนชำระไปแล้วรวมกับมูลค่ารับโอนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่วนที่เหลือซึ่งจะนำไปหักออกมิได้ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท ทำให้ยังคงมีหนี้เหลืออยู่ โจทก์จึงสามารถยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสิบออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ที่ค้างได้ กรณีจึงไม่มีเหตุให้เพิกถอนการบังคับคดี ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น ส่วนฎีกาของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ฟังไม่ขึ้น และเมื่อไม่มีการเพิกถอนการบังคับคดีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นอื่นอีกต่อไป ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามานั้นศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย พิพากษากลับให้ยกคำร้องขอเพิกถอนการบังคับคดีของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลนอกจากที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 สั่งคืนให้เป็นพับ

องค์คณะ

ชาญณรงค์ ปราณีจิตต์ · ประทีป อ่าววิจิตรกุล · อนันต์ แสนคุ้ม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1201/2565>